804/08

Den 6. oktober 2008 blev i sag nr. 72.470:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension

Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har to pensionsforsikringer i PFA Pension, klager ved sin repræsentant over, at selskabet stoppede de løbende udbetalinger af halv invalidepension samt præmiefritagelse pr. 1/1 2004 og først genoptog de løbende betalinger af invalidepension samt præmiefritagelse pr. 8/8 2006. Forsikringstageren klager endvidere over, at hendes ydelser beregnes efter fripolicer.

Selskabet udbetalte midlertidig invalidepension og ydede præmiefritagelse som følge af tab af erhvervsevne og ydede midlertidig præmiefritagelse frem til 1/1 2004, hvorefter selskabet vurderede, at klageren ikke længere var berettiget hertil, da selskabet fandt, at hendes generelle erhvervsevne ikke var nedsat til halvdelen eller mindre.

Klageren, der født i 1962, har to pensionsforsikringer i PFA Pension, der i henhold til forsikringsbetingelserne giver ret til halv udbetaling ved tab af erhvervsevne og til halv præmiefritagelse, såfremt den generelle erhvervsevne bliver nedsat til 1/2 eller mindre.

Klageren ansøgte ved skema af 7/10 2002 om præmiefritagelse samt udbetaling af invalidepension, da ledbånd og muskel i venstre tommelfinger var blevet revet over den 22/10 2001. Selskabet tilkendte herefter klageren midlertidig invalidepension samt præmiefritagelse fra karensperiodens udløb den 22/1 2001 og frem til 1/5 2003. Speciallæge i ortopædkirurgi P.J. anførte i lægebrev af 6/6 2003:

> "Præoperativ vurdering.
> 40-årig kvinde med manuelt arbejde, højrehåndet, som efter en ulnar knogleligamentskade, som blev opereret akut, har haft smerteproblematik på fra venstre tommelfinger. Er opereret for karpaltunnelsyndrom og springfinger med nogen effekt, men har stadigvæk smerter, så snart hun belaster tommelfingeren. Man har ikke med sikkerhed kunnet se nogen artrose på røntgen. Klinisk mistænker man en ledbetinget smerte med begyndende artrose og eventuelt også sesamknogleartrose, hvorfor der planlagt artrodese og eksstirpation af sesamknogle, venstre tommel.
>
> MCP-1 leds artrodese venstre og eksstirpation af sesamknogler.
>
> I aksilblok, blodtomt felt, radialt snit over MCP-leddet dorsalt. Spalter ekstensoraponeurosen radialt og løfter ekstensorsenerne op subperiostalt. Åbner leddet og ser en total mangel på brusk på den radiale 1/3 af både metakarpal I og grundphalanx. Afbider ledoverflade ned til spongiøs knogle, som konkav/konveks overflade og fjerner de 2 sesamknogler, hvoraf den ene har delvist ødelagt brusk. Fikserer herefter artrodesen i næsten strakt stilling med 2 parallelle 1,0 mm K-tråde og lægger kompression med dorsal 8-talscerclage rundt K-tråden og proksimalt gennem borekanal distalt. Strammer op via 2 knuder, hvorefter artrodesen er helt stabil. Afbøjer K-trådene, bøjer disse ned langs siden af knoglen og adapterer ekstensormekanismen med 4-0 vicryl.
> Huden syes med 5-0 ethilon. Der pålægges Jelonet, kompresser, skumgummi, elastikbind og en radial kantgips med fri IP-led."

Speciallæge i ortopædkirurgi P.J. anførte i lægebrev af 5/9 2003:

> Hvilesmerten i tomlen er nu væk, den er stabil, men stadigvæk øm volart, når hun skal tage noget. Der er kommet god bevægelighed i IP-led.
> Dagens røntgenundersøgelse viser lægte forhold, jeg synes ikke at kunne se den ene k-tråd går igennem grundphalanx volart, men ikke svarende til pt.s ømme sted, som er området, hvor sesamknoglen har ligget.
> På røntgen kan man mistænke, at der er nogen små rester tilbage af denne.
> Bestemmer med pt., at vi lige afventer et par måneder, inden vi tager stilling til, om vi skal eksplorere området, og evt. fjerne sesamknoglerester."

Selskabet anførte i skrivelse af 11/11 2003 til klageren:

> "Vi har nu revurderet din sag - du har forsat ret til midlertidige halv invalidepension. Af tekniske årsager udbetales fuld midlertidig invalidepension fra police nr. …361
>
> **Hvad indeholder afgørelsen?**
> Ud fra nye lægelige oplysninger samt oplysninger fra B. kommune vurderer vi, at din erhvervsevne forsat ikke er varigt nedsat med 2/3 eller 1/2 i alle erhverv.

Vi har fra B. kommune fået oplyst at du er i arbejdsprøvning på Hotel L.

På baggrund af dette vurderer vi, at du har fortsat nedsat erhvervsevne i dit hidtidige job og har derfor besluttet, at give dig midlertidige invalidepension fra 1. juni 2003, og indtil 31. december 2003.

Hvis du stadig er syg efter pensionens ophør, kan du søge om invalidepension på ny.

En fremtidig udbetaling af invalidepension vil dog være på baggrund af din generelle erhvervsevne (erhvervsevne i alle erhverv) - og ikke som den nuværende vurdering hvor vi har set på din erhvervsevne i dit hidtidige erhverv.

Hvis din situation bliver anderledes
Sker der ændringer i dine helbredsmæssige forhold - eller i dine arbejdsmæssige forhold inden 1. januar 2004, skal du kontakte os, så du ikke får for meget udbetalt pension i en periode - og så skal tilbage betale det igen."

Klagerens repræsentant anførte i skrivelse af 1/12 2003 til selskabet:

"Det kan oplyses, at U. skal opereres 22. december 2003 på M. U. forventes herefter sygemeldt i hvert fald hele januar 2004."

Selskabet anførte herefter i skrivelse af 10/12 2003 til klageren:

"Udbetalingsperioden er forlænget fra den 1. december 2003 og frem til den 1. januar 2004, hvor du fortsat er sygemeldt.

Den samlede udbetalingsperiode er derfor fra den 1. juni 2003 og frem til den 1. januar 2004.

Hvis du stadig er syg efter pensionens ophør, kan du søge om invalidepension på ny."

Klagerens policer blev ifølge selskabet begge omskrevet til fripolicer pr. 1/5 2004. Af den første police fremgik der herefter:

		"Grundudbetaling i kr.
Ved pensionering pr. 1/10 2027 - 65 år		
Engangsbeløb		1.511
Ved eventuel invaliditet pr. 1/5 2004		
Invalidepension indtil 1/10 2027		
iht. særlig policebestemmelse	årligt	80"

Af den anden police fremgik der efter omskrivning til fripolice:

		"Grundudbetaling i kr.
Ved pensionering pr. 1/10 2027 - 65 år		
Engangsbeløb		1.332
Ved eventuel invaliditet pr. 1/5 2004		
Invalidepension indtil 1/10 2027		

4. 72.470

iht. særlig policebestemmelse årligt 2.672"

Klageren fik efterfølgende yderligere helbredsmæssige problemer. Som følge heraf anførte jobkonsulent H.B. i arbejdsevnebeskrivelse af 13/12 2005 bl.a.:

"USK er ansat som rengøringsassistent/køkkenmedhjælper på Hotel L. Siden 2005 har USK været deltidsraskmeldt (ansat i 37 timers stilling), og arbejdet 20 timer om ugen fordelt på 4 timer fra 8.00-12.00 alle hverdage.

Oktober/november 2004 fik USK tiltagende ondt i ryggen med vedvarende, kraftige smerter i venstre side af lænden, ud i venstre balde og ned på bagsiden af benet mod hælen. Januar 2005 opereres USK og får fjernet venstresidig L5-prolaps. Har efterfølgende smerter og udtalt ømhed omkring diskus. Har ikke fået nogen effekt af genoptræning på grund af smerter. Er anbefalet ikke fysisk hårdt arbejde med varierende arbejdsstillinger. USK fik i 2003 opereret venstre tommelfinger for karpaltunnel og springfinger og har nedsat kraft i venstre tommeltot. Hun oplyser også, at det trækker op i armen og skulder fra fingrene.
…
USK er fastansat 37 timer på Hotel L. som rengøringsassistent/køkkenmedhjælper. Hun arbejder primært i køkkenet med opvask, oprydning, rengøring, gulvvask.
USK har siden april 2005 prøvet af komme op i tid. I samarbejde med Hotel L. har USK arbejdet med forskellige konstellationer for at forøge sit timetal. Tidligere var USK meget i opvasken og havde et tungt og fysisk hårdt arbejde med servicet. Der var mange løft og uhensigtsmæssige arbejdsstillinger.
Indtil nu har USK arbejdet på at finde en god rytme for at klare sit arbejde.

USK kan ikke klare fuld tid længere, og arbejder hun mere end 4 timer om dagen overbelaster hun ryggen. USK har ikke længere tunge løft i sit arbejde. Hun har fortsat mange løft eller 'skæve' arbejdsstillinger, men kan kompensere for dette ved selv at planlægge sinde arbejdsopgaver. Hun kender alle arbejdsopgaver og kan derved selv bestemme i hvilken rækkefølge, de skal laves.
AGJ udtaler, at USK klarer sine arbejdsopgaver godt, og AGJ har det fint med, at USK selv planlægger arbejdsopgaverne, da hun ved, det bliver gjort tilfredsstillende. AGJ værdsætter meget, at USK kan arbejde på egen hånd, og er en igangsætter. Hun er god til at lære nye op, og i sæsonperioden med mange medarbejdere tager hun et stort ansvar for at tingene kører.

USK har ikke opnået den forventede effekt af operationen. Hun fortæller, at hun har smerter i ryggen, samt ned i venstre ben. Ved ensidigt arbejde oplever hun en forværring. I perioden fra april til nu er det ikke lykkedes at få timetallet op over 20 timer om ugen uden tiltagende smerter. Tager smertestillende medicin for at klare at gå på arbejde.
Under samtalerne drøftes muligheden for revalidering til andet arbejde eventuelt anden uddannelse.
USK ønsker at fortsætte i sit nuværende erhverv, hvor hun oplever stor forståelse for sin situation. USK kan selv planlægge sit arbejde og føler, at hun har stor variation i sit arbejde.
…
På baggrund af det helbredsmæssige og USKs samlede situation på hjemmefronten, vurderer jeg, at USK på nuværende tidspunkt ikke vil være i stand til at gennemføre en revalidering med henblik på optræning til andet erhverv (selvforsørgelse) eller anden uddannelse.
USK har stor opbakning for sin samlede situation på arbejdspladsen, og har meget frie rammer i forhold til udførelsen af sit arbejde. Med nedsat tid (20 timer) kan hun fungere på

arbejdsmarkedet med smerterne i ryggen, og stadig have overskud til at give sin familie, herunder sit damp-barn trygge rammer.
Jeg vurderer, at USK er omfattet af personkredsen til fleksjob og via denne ordning kan bibeholde sin tilknytning til arbejdsmarkedet."

Klagerens læge anførte i statusattest af 19/12 2005 til klagerens kommune:

"Nov. 2004 discusprolaps ved løftetraume. Jan. 2005 opereret for prolaps i lænden på M. Efter kortvarig bedring recidiv af symptomer hvorfor ny scan i april som viser seqv efter operation men ingen ny prolaps. Får smertestillende og ses i august på M. som anbefaler intensiv træning. Får imidlertid ingen ordentlig behandling på L.'s fys og skifter til massør en periode. Laver nu selv øvelser hjemme.

Har uændret mange lændesmerter samt smerter i venstre ben. Bruger 4-6 stærke smertestillende tbl dgl. Tilstanden er stationær og yderligere behandling kommer ikke på tale. Er i fleksjob 4 timer daglig. Ingen udsigt til bedring."

Klagerens sagsbehandler anførte i ressourceprofil af 7/6 2006:

"U. har været i fleksjob siden 1.2.2006 og har været sygemeldt 3 gange udover aktuel sygemelding pr. 11.5.2006. U. har udover dårlig ryg den 5.5.2006 fået konstateret knogleskørhed og er ikke længere i stand [til] at varetage sit fleksjob på Hotel L. eller et andet fleksjob, idet hun ikke kan hverken sidde, stå i længere tid og heller ikke kan udføre det huslige arbejde bortset fra at lægge tøj sammen, støve af og lignende.
Da fleksjob herefter er udelukket og revalideringsmuligheder ikke tilstede af samme årsager vurderer jeg ikke, at U. kan vende tilbage til arbejdsmarkedet."

Klageren blev herefter ved skrivelse af 16/6 2006 tilkendt førtidspension pr. 1/7 2006.

Klagerens rådgiver anførte i skrivelse af 22/6 2006 til selskabet:

"På anmodning fra U. skal der hermed anmodes om en uddybende forklaring på forløbet i U.'s sag. U. kan ikke forstå, at hun ikke længere er berettiget til udbetalinger.

Der har været tale om to policenumre: …361 og …362.

Det kan oplyses, at Arbejdsskadestyrelsen endnu ikke har fastsat erhvervsevnetab i sagen vedrørende tommelfinger.

U. er nu tilkendt førtidspension."

Selskabet anførte i skrivelse af 26/10 2006 til klageren:

"Vi har nu behandlet din ansøgning og vurderet, at din erhvervsevne har været nedsat med to tredjedele siden november 2004. Du tilkendes derfor fuld invalidepension. Pensionen kan tidligst udbetales fra den 8. august 2006, hvor vi har modtaget din ansøgning, jf. reglerne om forældelse af krav.

Baggrund for vurderingen

Vurderingen er foretaget på baggrund af lægeattesten fra din læge, oplysninger fra dig og B. Kommune.

Løbende udbetaling
Den månedlige invalidepension vil udgøre følgende pr. den:

Police …361	7 kr.
Police …362	231 kr."

Klageren anførte i skrivelse af 19/3 2007 til selskabet:

"Jeg kan fortsat ikke forstå hvad der er sket i min sag.

Udbetalingen af invalidepension blev sat i bero pr. 1.1.2004, jeg har spurgt til begrundelsen for dette, men har endnu ikke fået svar.

Efterfølgende er det oplyst (jf. brev af d. 26.10.2006) at min erhvervsevne vurderes nedsat med 2/3 fra november 2004, men at pensionen tidligst kan udbetales fra 8.8.2006 hvor PFA har modtaget min ansøgning.

Jeg vil igen forespørge:
Hvad er grunden til at udbetalingen blev sat i bero i januar 2004?
Hvorfor kan udbetalingen først genoptages pr. 8.8.2006?
Hvordan er PFA Pension nået frem [til] pensionens størrelse jf. brev af d. 26.10.2006?

Af min police af d. 8.9.2000 fremgår at forsikringsdækningen pr. 1.3.2000 er kr. 100.055,- pr. år."

Som følge heraf anførte selskabet i skrivelse af 5/7 2007 til klagerens repræsentant:'

"Grunden til at udbetalingen blev sat i bero i januar 2004, skyldes at vi ikke vurderede U.'s generelle erhvervsevne nedsat med mindst halvdelen. Vedlagt kopi af breve af den 11. november 2003 og af den 10. december 2003.

Udbetaling af invalidepension kunne tidligst ske fra den 8. august 2006, hvor vi havde modtaget ansøgningen, jf. reglerne om forældelse af krav afsnit C, § 4, stk. 2. Kopi af brev af den 26. oktober 2006 samt gældende forsikringsbetingelser er vedlagt

Beløbenes størrelse skyldes at policen blev omskrevet til fri police pr. den 1. august 2002. Vi vedlægger fripolice udskriften som blev sendt maj 2004."

Klageren har ved skrivelse af 10/9 2007 over for nævnet nedlagt påstand om, at selskab skal genoptage de løbende udbetalinger, som blev stoppet pr. 1/1 2004, samt at selskabet skal anerkende, at beløbet, som de har anerkendt løbende at udbetale fra 8/8 2006, ikke svarer til aftalen.

Selskabet har ved skrivelse af 1/10 2007 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

> "Udbetalingen af invalidepensionen blev stillet i bero den 1. januar 2004, idet vi ikke fandt forsikredes erhvervsevne nedsat i ydelsesberettigende grad …
>
> Grunden til, at vi først genoptager udbetaling pr. den 8. august 2006, er den, at den omtalte forældelsesfrist på et år gøres gældende. …
>
> Pensionens størrelse er beregnet ud fra den dato, forsikrede er berettiget til udbetalingen fra. Uenigheden om beløbets størrelse skyldes, at invalidepensionsudbetalingen udgjorde mere førhen, før policerne blev omskrevet til præmiefri police - fripolice pr. den 1. maj 2004 …"

Klagerens repræsentant anførte herefter i skrivelse af 9/10 2007 til nævnet:

> "Udbetalinger standses 01.01.2004 på trods af, at U. blev opereret 22.12.2003. PFA var december 2003 blevet orienteret om den forestående operation og 05.01.2004 blev PFA tilsendt operationsbeskrivelse. Operation 22.12.2003 kan ikke medføre raskmelding en uge senere. Operationsbeskrivelsen igen fremsendt til PFA 19.01-2004."

Selskabet anførte som følge heraf i skrivelse af 29/10 2007 til nævnet:

> "Vi stoppede ikke udbetalingen herfra den 31. december 2003, idet vi den 2. december 2003 modtog besked af BIH fra 3F B., om at forsikrede skulle opereres den 22. december 2003. Vi valgte derfor at forlænge udbetalingen til og med januar måned 2004 bilag …
>
> Vi henviser som tidligere til bilag …, hvoraf det fremgår, at grunden til, at vi stoppede udbetalingen herfra efter januar måned 2004, var, at vi ikke vurderede forsikredes generelle erhvervsevne (erhvervsevnen i alle erhverv) til at være nedsat i dækningsberettigede grad (dvs. med mindst halvdelen eller derover), hvilket er betingelsen for, at der kan ske udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelsen."

På forespørgsel fra nævnets sekretariat anførte selskabet i skrivelse af 4/4 2008 til nævnet:

> "Vi har ingen breve i sagen der vedrører konsekvenser for ophørt præmiebetaling samt information om mulighed for at fortsætte præmiebetalingen inden omtegningen til fripolicer pr. 1. maj 2004
>
> Vi kan dog henvise til interne notater hvor forsikrede er blevet oplyst om konsekvenserne samt, at forsikrede har haft modtaget videreførelsesblanketter men vi har ikke modtaget dem retur i udfyldt og underskrevet stand."

I en skrivelse af 18/6 2008 fra klagerens repræsentant til nævnet hedder det:

> "Der blev ikke sendt noget fra PFA efter 23. december 2004 [2003] før maj 2004, hvor der fremsendtes en ny police uden, at der forinden var orienteret om konsekvenser eller fremsendt videreførelsesblanket. PFA henholder sig til interne notater men kan åbenbart ikke fremvise kopi af de skrivelser, der henvises til."

Som svar herpå hedder det i selskabets skrivelse af 1/7 2008 til nævnet bl.a.:

"I fortsættelse af vores tidligere breve kan vi bekræfte, at vi ikke har kopi af breve, hvor vi har fremsendt videreførelsesblanketter.

Til orientering vedlægger vi dog kopi af internt notat af den 10. november 2003 (bilag …) hvoraf det fremgår, at 'kunden ønsker videreførelse papirer sendt igen, da de er blevet væk'. Det fremgår ligeledes, at disse efterfølgende er sendt.

Endvidere vil vi henvise til de fremsendte følgebreve af maj 2004 og juni 2004, hvor vi sendte udskrifter af fripolicen for henholdsvis police ...361 og police …362. Der henvises til sagens bilag …

I begge disse breve fremgår det bl.a., at:

'Fripolicen er en police uden præmiebetaling. Ved ændring til fripolice nedsættes forsikringsdækningen'. Senere fremgår det endvidere: 'Ønsker du på et senere tidspunkt at genoptage præmiebetalingen, har du eventuelt mulighed for dette. I så fald skal du afgive tilfredsstillende helbredsoplysninger'.

… (USK) har ikke reageret på disse breve.

Vi fastholder således vores tidligere afgørelse, da vi finder det godtgjort, at der er fremsendt videreførelsesblanketter til USK, og at USK i vores breve af maj 2004 og juni 2004 er blevet orienteret om konsekvensen af omskrivning til fripolice."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 3. Præmiebetalingen indstilles/genoptages**
Indstilles præmiebetalingen før det tidspunkt, der er fastsat i forsikringsaftalen, bliver forsikringsdækningen opretholdt i fuldt omfang i tre måneder. Derefter fortsætter forsikringen som præmiefri forsikring (fripolice) med nedsat forsikringsdækning, medmindre andet er aftalt med PFA Pension.
…
§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse.
…
§ 4. Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/eller præmiefritagelse
Udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse træder i kraft den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i tre måneder. Præmiebetalingen ophører efter bestemmelserne i § 2 i 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen'.

Stk. 2. Krav om udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse i tilfælde af invaliditet skal fremsættes inden et år efter det tidspunkt, da forsikringstageren har fået kundskab om de omstændigheder, der begrunder kravet. Forsikringen omfatter ikke udbetaling for tiden forud for fremsættelsen af kravet, hvis dette først rejses efter, at der er forløbet et år."

Nævnet udtaler:
Indledningsvis lægges det til grund, at selskabet har betalt ydelser til og med januar 2004 og ikke kun frem til 1/1 2004, som anført i selskabets skrivelse af 10/12 2003 til klageren.

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet ikke at kunne kritisere, at selskabet ikke vurderede, at klagerens generelle erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad efter 1/2 2004.

I henhold til forsikringsbetingelserne omfatter forsikringen ikke udbetaling af ydelser for tiden forud for fremsættelsen af kravet, såfremt kravet rejses mere end et år efter, at klageren har fået kundskab hertil. En sådan bestemmelse var lovlig i 2006. Nævnet kan således ikke kritisere, at selskabet først har foretaget udbetaling for en generel nedsættelse af erhvervsevnen fra 8/8 2006.

Selskabet har ikke fremlagt dokumentation for, at klageren inden omskrivningen til fripolicer har modtaget påkrav, erindringsskrivelse eller på anden måde er blevet varslet om konsekvenserne for ophørt præmiebetaling, ligesom der ikke er fremlagt dokumentation for, at klageren er informeret om muligheden for at forsætte præmiebetalingen. Nævnet finder herefter, at selskabet har været uberettiget til at omskrive policerne til fripolicer, og at selskabet som følge heraf skal beregne og udbetale ydelser, som om præmiebetalingen var fortsat efter 1/5 2004. Selskabet er dog berettiget til at modregne kravet på præmie.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

---

10. 72.470

Selskabet, PFA Pension, skal anerkende, at klageren skal stilles, som om præmiebetalingen var fortsat fra 1/5 2004, hvorfor selskabet skal udbetale invalidepension svarende hertil fra 8/8 2006 med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24. Selskabet kan dog modregne kravet på præmie.

J. Hermann